

**ผลกระทบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงาน
ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก**
**The Effect of Accounting Information System on Performance
of Micro, Small, and Medium Enterprises in Eastern**

กุลฑีรา จันทนา¹ ต๋องใจ แยมผกา² รุจิรา จุลภักดิ์³

Kunthira Juntana, Tongjai Yampaka, Rujira Jullapak

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก 2) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก และ 3) เพื่อทดสอบระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก จำนวน 288 แห่ง และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ทางการบัญชี ด้านสนับสนุนการจัดการ ด้านคุณภาพของข้อมูล ด้านคุณภาพของระบบ และด้านคุณภาพการฝึกอบรม 2) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีผลการดำเนินงานโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านการเงิน และด้านลูกค้า และ 3) ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย ด้าน

Received: 2021-08-24 **Revised:** 2021-09-06 **Accepted:** 2021-09-06

¹ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก Department of Accountancy, Faculty Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok. Corresponding Author e-mail: kunthira_ju@rmutto.ac.th

² สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก Department of Computer Science, Faculty Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok. e-mail: tongjai_ya@rmutto.ac.th

³ สาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก Department of Information Systems, Faculty Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok. e-mail: rujira_ju@rmutto.ac.th

ความรู้ทางการบัญชี ด้านสนับสนุนการจัดการ ด้านคุณภาพของข้อมูล ด้านคุณภาพของระบบ และด้านคุณภาพการฝึกอบรม มีผลกระทบเชิงบวก กับผลการดำเนินงานโดยรวม

คำสำคัญ (Keywords): ระบบสารสนเทศทางการบัญชี; ผลการดำเนินงาน; วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study accounting information system of Micro, Small, and Medium Enterprises in Eastern. 2) to study performance of Micro, Small, and Medium Enterprises in Eastern. and 3) to test accounting information system on performance of Micro, Small, and Medium Enterprises in Eastern. Collecting data from 288 Micro, Small, and Medium Enterprises in Eastern and a set of questionnaires were the research tool. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, multiple correlation analysis, and multiple regression analysis. The results revealed the following findings; 1) micro, small, and medium enterprises had opinions about accounting information system both in general and in each aspect at a high level; namely, accounting knowledge, management support, information quality, system quality, training

Keywords: Accounting Information System; Performance; Micro; Small; Medium Enterprises

บทนำ (Introduction)

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลกระทบรอบด้านทั้งการเมือง เศรษฐกิจและวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น การยกระดับชีวนามัยและความปลอดภัยของบุคคล และการพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินชีวิตที่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินชีวิตของคนในสังคมโลกหลังวิกฤตครั้งนี้จะเปลี่ยนไปในทิศทางใดบรรทัดฐานจะต่างไปจากวิถีความปกติใหม่มากน้อยเพียงใด การคาดการณ์ก้าวต่อไปของวิถีความปกติใหม่หรือ Next Normal นี้จะช่วยสะท้อนถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป ซึ่งมีผลต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ และโอกาสทางธุรกิจที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งจะเป็นแนวทางการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการที่ภาครัฐจะต้องจับทิศทางเพื่อรับมือกับบริบทที่ปรับเปลี่ยนไป โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Micro, Small, and Medium Enterprises : MSME) ที่มีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจระดับประเทศ จากข้อมูลปี พ.ศ. 2563 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) มูลค่ากว่า 5.38 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.2 ของ GDP ทั้งประเทศ โดยสัดส่วนดังกล่าวลดลงจากร้อยละ 35.0 ในปีก่อน ซึ่งเป็นการลดลงครั้งแรกในรอบ 5

ปี อันมีสาเหตุหลักมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ช่วงไตรมาสแรกของปี ในปี 2563 GDP MSME ในภาคการบริการและภาคการค้ามีสัดส่วนร้อยละ 44.5 และ 21.6 หรือคิดเป็น 2 ใน 3 ของ GDP MSME รวม ภาคการผลิตมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 32.0 และ ภาคการเกษตรและภาคอื่นๆ ร้อยละ 1.9 เมื่อแยกตามขนาดวิสาหกิจ พบว่า วิสาหกิจขนาดย่อม (SE) และวิสาหกิจขนาดกลาง (ME) มีบทบาทต่อเศรษฐกิจลดลงจากปีก่อน อันเนื่องมาจากสถานการณ์โรคโควิด-19 ระบาด โดยมีสัดส่วน GDP คิดเป็นร้อยละ 14.6 และ 17.0 ตามลำดับ ส่วนวิสาหกิจขนาดย่อมหรือ Micro แม้จะมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 2.6 และ ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่กลับมีความสำคัญ ในด้านจำนวนกิจการและจำนวนการจ้างงาน ตลอดจนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในระดับชุมชนและท้องถิ่นเป็นอย่างมาก (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.), 2564) ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยเท่านั้นที่เกิดปัญหาเหล่านี้ หากมองระดับโลกธุรกิจที่มีการแข่งขันการอย่างรุนแรงจากทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนแข่งขันทางธุรกิจ เกิดข้อมูลข่าวสารที่มีเป็นจำนวนมากที่เกิดจากกิจกรรมและการดำเนินงานทางธุรกิจ โดยเฉพาะทางด้านการบัญชีที่มีความสำคัญทางธุรกิจทั้งองค์กรธุรกิจ ผู้ซื้อ ผู้ขาย ลูกค้า รวมทั้งกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีจำนวนมาก ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อทางธุรกิจทั้งด้านบวก และด้านลบ หากไม่มีการจัดการที่ดี ดังนั้น การจัดการข้อมูลเหล่านี้จึงจำเป็นต้องมีการวางระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดี รวดเร็วและถูกต้อง จึงจะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Meiryani and Azhar Susanto, 2018)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ได้รับผลกระทบค่อนข้างสูงในเรื่องของรายได้ ยอดขาย ลูกค้า และสภาพคล่องทางการเงินลดลง ขณะที่ธุรกิจได้รับผลกระทบปานกลางในเรื่องของเงินลงทุนที่จมไปกับวัตถุดิบที่ยังไม่ผลิต ภาระสินค้าค้าง stock การลดค่าใช้จ่ายด้านค่าเช่า ค่าซ่อมบำรุง ดอกเบี้ย การลดการจ้างพนักงาน สายป่านธุรกิจหยุดชะงักการมีค่าเสื่อมจากเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต และการหยุดทำงานชั่วคราวของพนักงาน และธุรกิจได้รับผลกระทบต่ำในเรื่อง การลดลงของผู้ผลิต การให้พนักงานทำงาน ณ ที่พัก (Work From Home) การมียอดคำสั่งซื้อที่ไม่สามารถผลิตและส่งมอบลูกค้าได้ การเสียเครดิตกับลูกค้าประจำ และเมื่อวิเคราะห์ผลกระทบโดยเปรียบเทียบกับผลสำรวจครั้งก่อน จากปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System : AIS) เป็นระบบที่ช่วยประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของพนักงาน เจ้าของลูกค้า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กรธุรกิจ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ดี และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Khan, 2017) โดยระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึงระบบที่รวบรวม จัดระบบ และนำเสนอสารสนเทศทางการบัญชีที่ช่วยในการตัดสินใจแก่ผู้ใช้สารสนเทศทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยระบบสารสนเทศทางบัญชีจะให้

ความสำคัญกับสารสนเทศที่สามารถวัดค่าได้ หรือการประมวลผลเชิงปริมาณมากกว่าการแก้ปัญหาเชิงคุณภาพ โดยมีลักษณะสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ 1) ระบบบัญชีทางการเงิน (Financial Accounting System) เป็นการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นในรูปตัวเงิน จัดหมวดหมู่รายการต่าง ๆ สรุปผลและตีความหมายในงบการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน และงบกระแสเงินสด โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ นำเสนอสารสนเทศแก่ผู้ใช้และผู้สนใจในข้อมูลทางการเงินขององค์กร เช่น นักลงทุน และเจ้าหนี้ และ 2) ระบบบัญชีผู้บริหาร (Managerial Accounting System) เป็นการนำเสนอข้อมูลทางการเงินแก่ผู้บริหาร เพื่อใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจ ระบบบัญชีจะประกอบด้วย บัญชีต้นทุน การงบประมาณ และการศึกษาระบบ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ทางการบัญชี ด้านสนับสนุนการจัดการ ด้านคุณภาพของข้อมูล ด้านคุณภาพของระบบ และด้านคุณภาพการฝึกอบรม (Hosain, 2019; Siqani and Vokshi, 2019) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ที่ช่วยส่งเสริมการแข่งขันทางธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงาน มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านการเงิน และด้านลูกค้า (Teru, Idoku, and Ndeyati, 2017; Siqani and Vokshi, 2019; Ahmad and Al-Shbiel, 2019)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สำหรับวงการวิชาการโดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ดี และสามารถยกระดับสู่ระดับประเทศ ให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มลูกค้า ให้สามารถแข่งขันได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการเติบโตได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objective)

1. เพื่อศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก
3. เพื่อทดสอบระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก

สมมติฐานการวิจัย (Research hypothesis)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก จำนวน 256,593 แห่ง (Micro, Small, and Medium Enterprises Promotion Division, Department of Agricultural Extension, 2020)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าของวิสาหกิจ หรือผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก จำนวน 350 แห่ง (แห่งละ 1 คน) โดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยคอมพิวเตอร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี ใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบ Likert Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการบัญชี ด้านสนับสนุนการจัดการด้านคุณภาพของข้อมูล ด้านคุณภาพของระบบ และด้านคุณภาพการฝึกอบรม ซึ่งแต่ละด้านมีข้อคำถาม 5 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบ Likert Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านการเงิน และด้านลูกค้า ซึ่งแต่ละด้านมีข้อคำถาม 5 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ซึ่งผลการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α : Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach พบว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีค่าอยู่ระหว่าง 0.843 - 0.910 และผลการดำเนินงาน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.826-0.924 ซึ่งเป็นค่าที่ Hair, Black, Babin, and Anderson, and Tatham (2006) แสดงความเห็นว่าคุณค่าความเชื่อมั่น ต้องมีค่า 0.70 ขึ้นไป ถือว่าเนื้อหาในแบบสอบถามจะถือว่ายอมรับได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยสำรวจจำนวนรายชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก ตามจำนวนกลุ่มประชากร

3.2 นำรายชื่อที่ทำการสำรวจมาทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อดำเนินการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวน 350 ชุด เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าของวิสาหกิจ หรือผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในภาคตะวันออก

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่า มีจำนวน 288 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.29 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar and Day (2001) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราการตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้ จึงได้นำแบบสอบถามที่ได้ตอบกลับมาอย่างสมบูรณ์ ลงข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลผลข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่างเพื่ออ้างอิงไปยังประชากรที่ศึกษาใช้สถิติ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกครั้งนี้ มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก ผลการศึกษา มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความรู้ทางการบัญชี	4.13	0.80	มาก
2. ด้านสนับสนุนการจัดการ	4.06	0.78	มาก
3. ด้านคุณภาพของข้อมูล	4.04	0.78	มาก
4. ด้านคุณภาพของระบบ	4.18	0.71	มาก
5. ด้านคุณภาพการฝึกอบรม	4.09	0.69	มาก
รวม	4.10	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของระบบ มีค่าเฉลี่ย 4.18 ด้านความรู้

ทางการบัญชี มีค่าเฉลี่ย 4.13 ด้านคุณภาพการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ย 4.09 ด้านสนับสนุนการจัดการ
ค่าเฉลี่ย 4.06 และด้านคุณภาพของข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.04 ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการดำเนินงานโดยรวมและเป็นรายด้าน

ผลการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ผล
1. ด้านประสิทธิภาพ	3.99	0.80	มาก
2. ด้านประสิทธิผล	4.05	0.79	มาก
3. ด้านการเงิน	4.12	0.77	มาก
4. ด้านลูกค้า	4.09	0.74	มาก
รวม	4.06	0.78	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ย 4.12 ด้านลูกค้า มีค่าเฉลี่ย 4.09 ด้านประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ย 4.05 และด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.99 ตามลำดับ

3. เพื่อทดสอบระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก

การทดสอบสมมติฐานตามแบบจำลองการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามารถวัดได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) ด้านคุณภาพของข้อมูล (INF) ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) และด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) กับผลการดำเนินงาน (PER) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การทดสอบสมมติฐานแบบจำลองการวิเคราะห์ที่ 1

$$PER = a + \beta_1 ACC + \beta_2 INT + \beta_3 INF + \beta_4 SYS + \beta_5 TRA$$

ผลการทดสอบสมมติฐานตามแบบจำลองการวิเคราะห์ที่ 1 ในการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศทางการบัญชี กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศทางการบัญชี กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก

ตัวแปร	ACC	MAN	INF	SYS	TRA	PER	Toleranc e	VIF
ACC	1.000	0.348*	0.118*	0.179*	0.271*	0.413*	0.829	1.206
MAN		1.000	0.354*	0.068	0.162*	0.417*	0.765	1.306
INF			1.000	0.257*	0.133*	0.356*	0.814	1.229
SYS				1.000	0.582*	0.483*	0.618	1.617
TRA					1.000	0.496*	0.625	1.601
PER						1.000		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร จึงได้มีการวิเคราะห์ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.618 - 0.829 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องมากกว่า 0.1 ส่วนค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.206 - 1.617 โดย Black (2006) ได้กล่าวว่าค่า VIF ที่มีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าทุกตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศทางการบัญชี กับผลการดำเนินงาน พบว่า ด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) มีค่า $r = 0.413$ ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) มีค่า $r = 0.417$ ด้านคุณภาพของข้อมูล (INF) มีค่า $r = 0.356$ ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) มีค่า $r = 0.483$ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) มีค่า $r = 0.496$ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน (PER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ค่าสถิติที่ได้จากการค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของระบบสารสนเทศทางการบัญชี กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

Model	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est}	F
1	0.496 ^a	0.246	0.244	0.342	93.552*
2	0.602 ^b	0.363	0.358	0.315	52.100*
3	0.652 ^c	0.425	0.419	0.300	30.741*
4	0.676 ^d	0.458	0.450	0.291	16.877*
5	0.690 ^e	0.476	0.467	0.287	9.999*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Model 1 Predictors: (Constant), TRA

Model 2 Predictors: (Constant), TRA, MAN

Model 3 Predictors: (Constant), TRA, MAN, SYS

Model 4 Predictors: (Constant), TRA, MAN, SYS, ACC

Model 5 Predictors: (Constant), TRA, MAN, SYS, ACC, INF

จากตารางที่ 4 พบว่า การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน เพื่อพยากรณ์ตัวแปรระบบสารสนเทศทางการบัญชี ได้แก่ ด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) และด้านคุณภาพของข้อมูล (INF) กับผลการดำเนินงาน (PER) สามารถอธิบายได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) แล้วนำมาวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.246 ($R^2 = 0.246$, $p < .05$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้ร้อยละ 24.60

รูปแบบที่ 2 เมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) และด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) แล้วนำมาวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.363 ($R^2 = 0.363$, $p < .05$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) และด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้ร้อยละ 36.30

รูปแบบที่ 3 เมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) และด้านคุณภาพของระบบ (SYS) แล้วนำมาวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การ

พยากรณ์ เท่ากับ 0.425 ($R^2 = 0.425$, $p < .05$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) และด้านคุณภาพของระบบ (SYS) สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้ร้อยละ 42.50

รูปแบบที่ 4 เมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) และด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) แล้วนำมาวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.458 ($R^2 = 0.458$, $p < .05$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) และด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้ร้อยละ 45.80

รูปแบบที่ 5 เมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) ด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) และด้านคุณภาพของข้อมูล (INF) แล้วนำมาวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.476 ($R^2 = 0.476$, $p < .05$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) ด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) และด้านคุณภาพของข้อมูล (INF) สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) ได้ร้อยละ 47.60

ตารางที่ 5 ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศทางการบัญชี กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

Predictors	Unstandardized (b)	S.E.	Standardized Beta (β)	t-value	P-value
(Constant)	0.863	0.203		4.248	0.000*
TRA	0.169	0.039	0.235	4.300	0.000*
MAN	0.171	0.036	0.238	4.822	0.000*
SYS	0.196	0.042	0.255	4.652	0.000*
ACC	0.138	0.032	0.203	4.287	0.000*
INF	0.109	0.034	0.151	3.162	0.002*

N = 288, R = 0.690 $R^2 = 0.476$, Adjusted $R^2 = 0.467$, $SE_{est} = 0.287$, F = 9.999*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ตัวแปรอิสระ ด้านคุณภาพการฝึกอบรม (TRA) ด้านสนับสนุนการจัดการ (MAN) ด้านคุณภาพของระบบ (SYS) ด้านความรู้ทางการบัญชี (ACC) และด้านคุณภาพของข้อมูล (INF) สามารถพยากรณ์ผลกระทบที่มีต่อตัวแปรตาม ผลการดำเนินงาน (PER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.169, 0.171, 0.196, 0.138 และ 0.109 ตามลำดับ ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.235, 0.238, 0.255, 0.203, และ 0.151 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.690 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.467 และมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 46.70 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{est}) เท่ากับ 0.287 และมีค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 0.863

การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) หรือสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ในทางบวกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) จึงสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.814 + 0.169TRA + 0.171MAN + 0.196SYS + 0.138ACC + 0.109INF$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.235TRA + 0.238MAN + 0.255SYS + 0.203ACC + 0.151INF$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การศึกษา พบว่า 1) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ทางการบัญชี ด้านสนับสนุนการจัดการ ด้านคุณภาพของข้อมูล ด้านคุณภาพของระบบ และด้านคุณภาพการฝึกอบรม 2) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีผลการดำเนินงานโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านการเงิน และด้านลูกค้า และ 3) ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการบัญชี ด้านสนับสนุนการจัดการ ด้านคุณภาพของข้อมูล ด้านคุณภาพของระบบ และด้านคุณภาพการฝึกอบรม มีผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่าการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน ที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนสำคัญในการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งข้อมูลและรายการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจมีจำนวนมาก เช่น การสั่งสินค้า การขาย

สินค้า stork สินค้า การจัดส่งสินค้า และธุรกิจทางการเงิน เป็นต้น ดังนั้น การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีเข้ามาช่วยให้มีการประมวลผลที่รวดเร็ว สามารถนำไปเป็นข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ส่งผลต่อผลการดำเนินงานในภาพรวมที่ดีขึ้น ผลการศึกษาวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Ahmad and Al-Shbiel (2019) พบว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กของประเทศจอร์แดน นอกจากนี้อุตสาหกรรมที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีแนวโน้มการทำงานที่ประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ Hosain (2019) พบว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศบังคลาเทศ โดยระบบสารสนเทศทางการบัญชีเข้ามามีส่วนสำคัญต่อทุกองค์ธุรกิจในยุคดิจิทัลที่มีข้อมูลจำนวนมากที่จำเป็นต้องนำมาสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นขององค์กรขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่ล้วนจำเป็นต้องใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเข้ามาช่วยในการสร้างผลการดำเนินงานที่ดี และมีความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก ควรให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี ที่สามารถทำให้องค์กรเกิดผลการดำเนินงาน และสามารถแข่งขันได้ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง

1.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศต่อไป โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก

1.3 หน่วยงานทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม บริหารธุรกิจ และการบัญชี เป็นต้น เพื่อให้เห็นแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยต้องอาศัยระบบสารสนเทศทางการบัญชีและผลการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบและความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชี เช่น ความได้เปรียบทางการแข่งขัน ความสำเร็จขององค์กร และความยั่งยืน เป็นต้น เพื่อสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอื่นนอกจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดอื่น หรือระดับภาค ระดับประเทศ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลและความคิดเห็นที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ข้อจำกัดสำหรับงานวิจัย

3.1 งานวิจัยครั้งนี้ทำการรวบรวมข้อมูลเพียงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออก ซึ่งอาจขาดข้อมูลทั้งระดับภาคอื่น และระดับประเทศ

3.2 การนำผลการวิจัยไปใช้ในจังหวัดอื่น/ภาค/ระดับประเทศที่นอกเหนือจากการศึกษา อาจจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากงานวิจัยศึกษาบริบทเฉพาะในภาคตะวันออกเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2564). *รายงานสถานการณ์ MSME ปี 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.).
- Aaker, David A., V. Kumar and George S. Day. (2001). *Marketing Research*. New York: John Wiley and Sons.
- Ahmad, M. A and Al-Shbiel, S. O. (2019). The Effect of Accounting Information System on Organizational Performance in Jordanian Industrial SMEs: The Mediating Role of Knowledge Management. *International Journal of Business and Social Science*. 10(3), 99-104.
- Black, K. (2006). *Business statistics for contemporary decision making*. 4th ed. New York: John Wiley and Sons.
- Hair J.F., Black, W.C., Babin, B.J., and Anderson, R.E. and Tatham, R.L. (2006). *Multivariate data analysis*. (6th ed.). Upper Saddle River, New Jersey : Prentice-Hall.
- Hosain, M. S. (2019). The Impact Of Accounting Information System On Organizational Performance: Evidence From Bangladeshi Small & Medium Enterprises. *Journal of Asian Business Strategy*. 9(2), 133-147.
- Khan, A. (2017). Impact of Accounting Information System on The Organizational Performance: A Case Study of Procter and Gamble. *Star Research Journal*. 5(12), 26-30.
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.

- Meiryani, M., and Lusianah, L. (2018), The influence of business process on accounting information system quality. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*. 26, 209-218.
- Siqani, S. H., and Vokshi, N. B. (2019). The Impact of Accounting Information System on the Effectiveness of Public Enterprises: The Case of Kosovo. *International Journal of Economics and Business Administration*. 3, 106-115.
- Teru, S. P., Idoku, I., and Ndeyati, J. T. (2017). A Review of the Impact of Accounting Information System for Effective Internal Control on Firm Performance. *Indian Journal of Finance and Banking*. 1(2), 52-59.